

businesses with new directions for development, allow them to outperform competitors and prepare them for changes in the near future.

References:

1. Shchedrina O. I. (2021). Digital technologies for business transformation. https://kneu.edu.ua/userfiles/zb_mise/101/13.pdf.
2. Панасюк, В. М. (2020). Інформатизація та цифровізація: тенденції та напрями розвитку в Україні. *Інтелект XXI*, 1, 160-165.
3. Shmatkovska Tetiana, Dziamulych Mykola, Stashchuk Olena (2021). Features of the business process modeling in conditions of digital economy formation. *Economy and society*, (26). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-66>.

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗРОСТАННЯ

Шуть Анна, студентка
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
Київ, Україна
e-mail: shutanna04@gmail.com

Науковий керівник: Цеслів Ольга, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
Київ, Україна
e-mail: ceslivolga@gmail.com

Економічне відновлення та зростання є важливими пріоритетами для країн, які стикаються з наслідками глобальних криз, таких як пандемія COVID-19, військові конфлікти, кліматичні виклики, економічна нестабільність та інші потрясіння. Ці кризи можуть мати далекосяжні наслідки для економічних і соціальних систем, і процеси відновлення вимагають ретельного планування та активної участі всіх гравців економіки. Важливою умовою для успішного відновлення є визначення ключових факторів, що сприяють або гальмують цей процес, і адаптація політик для їх оптимізації.

Процес економічного відновлення складається з багатьох взаємопов'язаних елементів, і для його успіху необхідно враховувати як макроекономічні, так і мікроекономічні аспекти. Основними факторами, що впливають на економічне відновлення, є макроекономічна стабільність, інвестиційна активність, соціально-економічні умови, технологічний розвиток і інституційна спроможність держави. Ці фактори мають безпосередній вплив на здатність країни подолати економічні труднощі та забезпечити сталий економічний ріст у довгостроковій перспективі.

Макроекономічна стабільність є необхідною умовою для відновлення економіки після криз. Проблеми, пов'язані з високою інфляцією, девальвацією національної валюти або зростанням державного боргу, можуть значно сповільнити процес відновлення. На основі досліджень можна зробити висновок, що низька інфляція (в межах 3-5%), стабільний валютний курс, ефективна фіскальна політика та поміркований рівень державного боргу створюють сприятливі умови для залучення інвестицій та розвитку бізнесу. Відсутність макроекономічної стабільності призводить до зниження рівня довіри інвесторів, уповільнення відновлення економіки та створення негативного спіралі кризи.

Водночас вкрай важливим є активне використання фіскальної політики. Урядові заходи, які спрямовані на підтримку малого та середнього бізнесу, надання субсидій, податкових

пільг та кредитних ресурсів, можуть посилити економічну активність. Проте без належного контролю і стратегії це може призвести до зростання дефіциту бюджету та посилення державного боргу.

Інвестиційна активність є одним з найбільш важливих факторів для економічного відновлення. Прямі іноземні інвестиції сприяють розвитку нових технологій, модернізації виробництва, створенню нових робочих місць і зростанню конкурентоспроможності національних економік. Інвестиції в інфраструктуру, включаючи транспортну, енергетичну, індустріальну, цифрову, є критичними для забезпечення довгострокового економічного розвитку. Приділяючи значну увагу модернізації інфраструктури, країни можуть значно підвищити ефективність виробництва, знизити витрати бізнесу та покращити якість життя громадян.

Крім того, значна роль у залученні інвестицій належить державному сектору. Успішні приклади країн, які активно впроваджують політику державно-приватного партнерства, демонструють важливість співпраці уряду та бізнесу для реалізації інвестиційних проектів у стратегічних секторах економіки, таких як енергетика, транспорт, інформаційні технології та охорона здоров'я.

Інвестиції в людський капітал є одними з найефективніших засобів для стимулювання економічного відновлення. Підвищення рівня освіти, професійної перепідготовки та кваліфікації працівників дозволяє підвищити продуктивність праці та забезпечити конкурентоспроможність економіки. Крім того, інвестиції у сферу охорони здоров'я і соціальної захищеності дозволяють зменшити рівень соціальної напруги та підвищити загальний рівень добробуту.

Соціальна згуртованість також має велике значення для стабільності в суспільстві та ефективного відновлення економіки. Політика підтримки зайнятості, зокрема серед молоді та вразливих груп населення, здатна зменшити нерівність і сприяти соціальній стабільності. Важливими складовими є підтримка бідніших регіонів, зменшення безробіття та створення можливостей для розвитку малих і середніх підприємств.

Сучасний технологічний розвиток відіграє вирішальну роль у забезпеченні економічного зростання. Цифровізація, автоматизація та використання штучного інтелекту є основними чинниками, що змінюють традиційні виробничі процеси та сприяють підвищенню їх ефективності. Вони відкривають нові можливості для створення високотехнологічних робочих місць, розвиток нових індустрій та прискорене виробництво. Країни, які активно впроваджують цифрові технології, мають значні переваги в конкурентній боротьбі на глобальному ринку.

Особливо важливим є застосування цифрових технологій в управлінні, освіті, охороні здоров'я та інших секторах, де вони можуть значно покращити ефективність систем і знизити витрати. Інвестиції в інновації та стартапи допомагають створювати нові технології, що можуть стати рушійною силою для економічного розвитку.

Інституційна спроможність держави є критично важливою для забезпечення успішного економічного відновлення. Державні інститути повинні бути прозорими, ефективними та здатними реагувати на виклики сучасності. Країни з надійною судовою системою, стабільною нормативно-правовою базою та справедливими механізмами регулювання демонструють більші темпи відновлення після криз. Особливо важливим є створення сприятливого бізнес-середовища через спрощення адміністративних процедур, удосконалення законодавства та захист прав власності. Створення таких умов дозволяє залучати інвестиції, розвивати підприємництво та прискорювати економічне зростання.

Отже, економічне відновлення є складним та багатофакторним процесом, який вимагає комплексного підходу і надзвичайно важливо, щоб він був спрямований на довгострокову стабільність, а не на тимчасове вирішення проблем. Для забезпечення стійкого і сталого розвитку необхідно поєднати ефективну макроекономічну політику, інвестиції в людський капітал, технологічний розвиток, інституційні реформи та соціальну стабільність. Ключовими аспектами для успішного відновлення є співпраця урядів, бізнесу та громадянського суспільства, а також гнучка адаптація політики до нових умов і викликів, зокрема, в умовах ви-

сокої глобальної нестабільності. Тільки за умови комплексного та скоординованого підходу можна досягти стійкого економічного зростання і покращити рівень добробуту населення в умовах сучасних глобальних викликів.

Література:

1. Sachs, J. D., & Warner, A. M. (1995). Economic Reform and the Process of Global Integration. *Brookings Papers on Economic Activity*, 1995(1), 1–118. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/1995/01/1995a_bpea_sachs_warner_aslund_fischer.pdf
2. OECD. (2020). The Impact of COVID-19 on Regional Economies and Recovery Paths. OECD Publishing. <https://www.oecd.org>
3. International Monetary Fund. (2022). World Economic Outlook: Recovery During a Pandemic. IMF. <https://www.imf.org>
4. Мінфін України. (2020). Аналіз економічної ситуації в Україні в умовах пандемії COVID-5. Міністерство фінансів України. <https://www.minfin.gov.ua>

МОДЕЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Щока Павло Юрійович, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Київ, Україна

ORCID ID 0009-0004-4203-701X

e-mail: shchoka.pav@gmail.com

Черноусова Жанна Трохимівна, к.ф.-м.н., доцент кафедри економічної кібернетики
ORCID ID 0000-0003-0769-9048

Київ, Україна
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
e-mail: z.chernousova@kpi.ua

Поточна ситуація, яка характеризується яскраво вираженою поляризацією між демократичним та авторитарними світами, ставить людство перед великою кількістю викликів стосовно подальшого розвитку в соціальному, економічному та екологічних планах. Україна, як частина західного світу, знаходиться зараз саме в такій ситуації. Найкращою практикою, запровадженою в світі, особливо в західній її частині, є сталий розвиток. Сталий розвиток полягає в гармонійному та збалансованому поєднанні економічних, соціальних та екологічних потреб суспільства задля закриття поточних потреб без шкоди для майбутніх поколінь [1].

Україна притримувалась цілей сталого розвитку, проте через руйнівні наслідки війни значна частина ресурсів країни спрямовується на забезпечення безпеки, що ускладнює підтримання стабільності. Для моделювання індексу сталого розвитку Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку запропонував модель для усіх країн світу, що поєднує 3 виміри життя людства: економічний, соціальний та екологічний і складається з більш ніж 70 показників [2].

В свою чергу Пишнограєв І. О. запропонував апроксимуючу модель для всіх європейських країн, що складається лише з 9 параметрів і забезпечує необхідний рівень достовірності [3]. Для моделювання зробимо вибірку показників країн східної Європи, що знаходяться в ЄС. За результатами проведеного кореляційного аналізу було обрано 7 показників, що мають тісний зв'язок з індексом сталого розвитку.